

Nagyméltóságú Belügyminiszter Ur !

Kegyelmes Uram !

Ezévi költségvetési beszéde - egyebek között két nagyjelentőségű, az ország jövőjére messze kiható bejelentést tartalmazott, amelyeket az augusztus hó 7-én tartott minisztertanács kormányprogrammá emelt. Ezek a bejelentések a tanyai közigazgatás rendezésére és a községek területi beosztásának rendezésére vonatkoznak.

I. A tanyai közigazgatás rendezésére a Közigazgatás-racionalizálási Bizottság több évi munkájának eredményeként füzetbe foglalta az összehordott gazdag statisztikai, térképi, grafikai anyagot, magyarázó szöveggel ellátva, megfelelő példányszámban sokszorosítva el fogja juttatni mindazon helyekre, amelyek a tanyai közigazgatás rendezésében érdekeltek: a közigazgatási hatóságokhoz, az egyházakhoz, társadalmi egyesületekhez, a parlament tagjaihoz. Erre a tájékoztató és felvilágosító munkára elengedhetetlen szükség van, hogy a szerteágazó, sok érdeket érintő tanyai közigazgatás közmegelégedésre rendezhető legyen. A tanyai közigazgatás rendezésének elmaradása, a sok sikertelen kísérlet, a különböző kormányok és a társadalom részéről éppen az adatok fel nem dolgozása, vagy legalább is nem teljes feldolgozása s így a kérdésben való részleges vagy teljes tájékozatlanság volt. Ha a kiosztandó kis füzet elvégezte a magatanító, felvilágosító munkáját, a tanyai közigazgatás

rendezésére előterjesztett pontok könnyen törvényjavaslattá alakíthatók és a Nagyméltóságod által megállapított alkalmas időpontban alkotmányos tárgyalásra benyújtható.

II. A községek területi rendezése már nem kíván új törvényalkotást, megvalósítása azonban korántsem könnyű feladat. A törpeközségek megszüntetése az összeépült községek egyesítése, ahol a feltételek megvannak, vagy a nemzetvédelmi érdekek úgy kívánják, új községek létesítése oly sok valóban meglévő, sokszor hatalmas érdeket mélyen érint, hogy a közérdek érvényrejuttatása a legnagyobbmértékben próbára teszi a kormányzat erejét. A községek rendezésének említett hármas irányú munkáját: a törpeközségek megszüntetését, az összeépült községek egyesítését, új községek létesítését - a tanyai közigazgatás rendezésének előkészítéséhez hasonlóan - sokévi munkával egyenként feldolgozta, úgy hogy az elsőnek . . . . ., a másodiknak . . . . ., a harmadiknak . . . . ., esete teljesen kidolgozva rendelkezésre áll.

III. Mind a tanyai közigazgatás rendezése, mind a községek területi rendezése nemcsak általános közigazgatási érdek, de a lakosság jobb állami gondozásán felül, elsőrendű nemzetvédelmi érdek is. Mennél jobban kiépített a közigazgatási hálózat, mennél jobban simul az a területi, földrajzi adottságokhoz, annál inkább szolgálja a minden célok legnemesebbjét és legmagasztosabbját: a nemzetvédelem szent célját. Nem szükséges hivatkozni a külföldi nagy példákra, a franciák híres védelmi övére, az angolok védelmi rendszerére, amelynek jelszava: Anglia védelmi határa a Rajnánál van, vagy a lengyelek híres védelmi rendszerére Oroszország felé, amelyen - mint azt Varsóban mondják - a lengyel közigazgatás tudta nélkül egy madár sem szállhat át. Elég ta-

Loi sur le pouvoir royal et l'administration suprême de l'Etat)

F Gesetz vom 13. Mai 1936, betreffend die Aenderung und Ergaenzung des Gesetzes zum Schutze der Republik, Regierungsbundmachung vom 22. Mai 1936 über die Enteignung zu Zwecken von Flugplätzen)

F a nemzet nagy próbára tévesi idején, mozgósításra a

lán - magyar ember számára mindenesetre szivszoritóan elég - ha a szomszéd államok védelmi határövére gondolunk: az 1936. évi cseh nemzetvédelmi törvényre, az 1934. évi ^{aprilis 2. évi} román nemzetvédelmi törvényre, végül a szerb 1926. évi katonai diktatúrát kimondó törvényre épített határvédelmi rendszerre. Amíg ezek az államok a közigazgatási megszervezettségnek és közigazgatási készenlétnek, tehát a nemzetvédelemnek a maximumát tették meg, addig nálunk ezen a téren még mérhetetlenül sok a tenni való. Amíg a szomszédos államok a legapróbb részletekig kidolgozott közigazgatási vasgyűrűvel veszik körül államaikat, addig Csonkamagyarország - látszólag - a szomszédos államok felé eső, azokkal közvetlenül érintkező területsávokat a semmi vagy az elégtelen közigazgatási gondozás hiánya miatt mintegy feladni látszik, vagy legalábbis az ellenséges behatásoknak - szellemi, faji, ahol nevezetesen rokonfajú nép érintkezik az ország lakosságával, például Ausztria, Jugoszlávia felé, néhány helyen Csehszlovákia felé - a kémek ellenőrizhetetlen, meggátolhatatlan behatolásának teljesen védtelenül kiszolgáltat.

Amíg tehát a nem teljes közigazgatási szervezeti kiépítettség békében a lakosság közigazgatási gondozására nem elég, ~~hozzá kell tennünk még azt is, hogy~~ közigazgatási szervekkel elégtelen módon ellátott vidékeken teljesen illuzórius ~~(a nemzet nagy próbatevési idejében, mozgósításra)~~ gyors, biztos eredményt várni. A mozgósításra, a készenlétre előre és elméletileg kiszámított időnek két, háromszorosa kell a valóságban, amikor már talán minden késő.

A hatasztendei munkánk során, közvetlenül munka közben ^(szerzett) - tehát nem könyvből tanult és nem is mástól átvett - ~~(szerzett)~~ tapasztalataink, de egyben a

minisztetségének szép és értékes emléke marad, ^(adja meg a jogot arra hogy) ~~de amo-~~
~~lyokról~~ nyugodtan elmondhatja ~~hog~~ " törvénykönyvemmel
megyek át az utókorra."

Budapest, 1936. évi november hó

Kegyelmes Uram iránt

legmélyebb tisztelettel